

SVATOJÁNSKÝ ZPRAVODAJ

Svatý Jan pod Skalou
Sedlec & Záhrebská

ZPRAVODAJ OBECNÍHO ÚŘADU

2025/2 ČERVEN

Putování
od Šumavy
k Břevnovu

Jedinečný
objev přímo
pod skalou

Zveme všechny na
Svatojánskou pouť
21. a 22. června

Přihlaste se k vodovodní přípojce

Stavba hlavních vodovodních řadů je v plném proudu a je třeba se připravit na realizaci vodovodních přípojek pro jednotlivé domy.

Je nutno připomenout, že počet realizovaných přípojek byl důležitým kritériem pro získání dotace a bude i předmětem kontroly a posouzení dodržení podmínek dotace. Proto je nutné realizovat všech 37 přípojek, s kterými se počítalo v projektové dokumentaci a které byly písemně potvrzeny vlastníky nemovitostí.

Aby bylo možné nový vodovod řádně dokončit a zkolaudovat a dokončit zároveň obnovu všech povrchů, je nutno dokončit i vodovodní přípojky. Dokončenou přípojkou se rozumí její položení do země a ukončení vodoměrnou sestavou a instalovaným vodoměrem. Realizaci lze rozdělit do několika kroků s tím, že bude bezpodmínečně nutná aktivní spolupráce vlastníků připojovaných nemovitostí.

Je nutné mít jednotné řešení vodoměrných sestav a osazených vodoměrů, proto bude tuto část dodávat VAK Beroun, který v současné době zajišťuje provozování vodovodu.

POSTUP PŘIPOJOVÁNÍ

1) Vlastníci nemovitostí si zajistí na svoje náklady (pokud není s obcí domluveno jinak) realizaci soukromé části vodovodní přípojky (vedoucí po jejich pozemcích – zahradě, dvorku apod.) v souladu s projektovou dokumentací

ing. Nesnídala. Součástí je zajištění stavební připravenosti pro montáž vodoměrné sestavy – tím se rozumí zavedení potrubí do normalizované vodoměrné šachty nebo například do sklepa.

2) Vlastník nemovitosti vyplní **příhlášku odběratele** a **objednávku zřízení odběrného místa** a odevzdá na OÚ.

3) Po předaných tiskopisech dle bodu 2 realizuje firma RISL část vodovodní přípojky vedoucí po veřejných pozemcích, která je součástí výstavby vodovodu a bude provedena na náklady obce.

4) Majitel nemovitosti si s firmou RISL nebo s jiným dodavatelem dohodne a zajistí realizaci soukromé části přípojeky (viz též bod 1). Vlastníci, kteří si budou osazovat vodoměrnou šachtu sami, ať počítají s realizací nejpozději do konce srpna 2025!

5) VAK Beroun dokončí vodovodní přípojku montáží vodoměrné sestavy (hradí vlastník nemovitosti) a osazením vodoměru (hradí obec).

6) Posledním krokem je uzavření odběratelské smlouvy, kterou vlastník nemovitosti obdrží na základě kontaktních údajů, uvedených v Příhlášce odběratele.

Harmonogram plánované výstavby přípojek vám rozešleme během července nebo vás bude napřímo kontaktovat stavbyvedoucí pan Vejvoda. Tím bude upřesněn termín pro zajištění stavební připravenosti a odevzdání tiskopisů.

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY PRO OSAZENÍ VODOMĚRNÉ SESTAVY

■ Vodoměr je přednostně umístěn ve vodotěsné šachtě umístěné na hranici nemovitosti odběratele. Minimální rozměry vodoměrné šachty – délka 120 cm, šířka 90 cm, (nebo u kruhové průměr 120 cm), hloubka 150 cm. Provedení šachty dle ČSN 755411, čl. 7. Konkrétní typ vám doporučí a v případě zájmu i osadí firma RISL, jak jsme vám psali v dopisu, který byl přílohou minulého čísla Zpravodaje.

■ Ve výjimečných případech, kdy z prostorových důvodů není možno vybudovat vodoměrnou šachtu na hranici nemovitosti, je možné jiné umístění vodoměru:

► u podsklepených objektů, v suterénu

(DOKONČENÍ Z PŘEDCHOZÍ STRANY)

- v maximální vzdálenosti 2 metry od průchodu obvodovým zdí
- ▶ nad úrovní podlahy v rozmezí 20–120 cm a nejméně 20 cm od bočního zdiva.
- ▶ na chodbě ve skřínce ve zdi a nebo ve výklenku o nejmenších rozměrech výška 40 cm, hloubka 30 cm a délka 80 cm.
- ▶ montáž a dodávku vodoměrné sestavy provádí vždy VAK Beroun na objednávku odběratele.

Pro úplnost uvádíme seznam všech domů, ke kterým má být podle projektu zavedena vodovodní přípojka:

Sedlec: čp. 75, 51, 53, 25, 26, 12, 05

Svatý Jan: čp. 01, 10, 11, čp 30, 16, 28, 34, 32, 27, 23, 38, 18a, 18b, 19, 21, 15, 22, 26, 24, 36, 01, 29, 11, 10, 09, 05, 03a, 03b, 06, 41

Celkem tedy je vyprojektováno 37 přípojek.

Dodatečně o přípojku požádali majitelé domů Sedlec čp. 04, čp. 68 a Svátý Jan čp. 17. V těchto případech je nutno domluvit vytvoření projektu a jeho projednání s úřady, s firmou RISL pak domluvit realizaci přípojky, jejíž provedení bude zcela v režii žadatele. Výše uvedená pravidla pro dokončení přípojky a osazení vodoměru platí i zde.

■ K připojení na obecní vodovod platí také další zásadní podmínka – vaše přípojka nesmí být jakkoliv propojena s jiným zdrojem vody. Mít domovní rozvod napojený na studnu a zároveň na veřejný vodovod je nepřípustné, protože tímto způsobem by mohlo dojít k nekontrolované kontaminaci vodovodního systému vodou z jiného zdroje, což s sebou nese značná rizika.

■ Smlouva o připojení mezi obcí a majitelem přípojky stanoví také určité limity pro čerpání vody z obecního vodovodu. V současné době je čerpání omezeno na 0,6 m³ denně – tedy 600 l. Se zvětšením vodojemu bude možná tento denní limit pozměněn, ale jsme vázáni počtem přípojek a především vydatností vrtu, která je 0,7 l/s.

Při překračování povolených limitů může dojít ke kolísání tlaku v potrubí a tím k uvolňování sedimentů – tedy k zakalování vody. Krajním dopadem může být i omezení dostupnosti vody pro jiné uživatele, proto na takové případy musíme spolu s VaK Beroun reagovat.

ROMAN BADIN (VAK)

JIŘÍ BOUČEK

Ministerstvo dopravy koordinuje přípravu velkých staveb

Berounský železniční tunel a rozšíření prvních kilometrů dálnice D5 s navazující částí Pražského okruhu až ke Slivenci na tři pruhy v každém směru jsou dvě velké, celostátně významné dopravní stavby, které stát chystá podél jihozápadní hranice hlavního města. Proto se v Jinočanech 6. února 2025 setkali zástupci měst, obcí a městských částí s vedením Středočeského kraje, hlavního města Prahy a ministrem dopravy Martinem Kupkou. Právě jeho ministerstvu podléhají dvě velké investorské organizace, které oba projekty řídí.

Stavba železničního tunelu, na které pracuje Správa železnic, zatíží území především návozem strojů a stavebního materiálu a odvozem vyrubané horniny z trasy tunelu. A rozšíření okruhu a dálnice, chystané Ředitelstvím silnic a dálnic, vyžaduje přípravu mostů vedoucích přes okruh, která by měla proběhnout už v příštím roce.

„Na únorové schůzce jsme jednali o podmínkách další spolupráce, především o co nejlepší koordinaci a návaznosti úkolů. Všechny tři projekty přinesou do budoucna lepší dopravní podmínky, ale všechny zapojené organizace a úřady musejí sladit své aktivity, aby výstavba celé území neochromila. Města, obce a městské části žádaly o zastrešující koordinaci ze strany ministerstva dopravy, což jsem jako ministr vy-

slyšel a připravil způsob, jak to zajistit,“ říká Martin Kupka.

Proto vznikly pracovní skupiny, které zajistí plynulou koordinaci jednotlivých kroků v nejzatíženějších oblastech, jimiž jsou tzv. „zařízení stavenišť“ u Slivence, Tachlovic a vyústění tunelu v Berouně, Chuchli a Hlubočepce.

První jednání pracovních skupin se uskutečnila v březnu. Berounská skupina se věnovala problematice případné ztráty vody ve zdrojích. Účastníci projednali vybudování nového vodovodu v oblasti Záhrabská na základě podmínek z Posouzení vlivů na životní prostředí (EIA), Správa železnic mimo to na příští jednání připraví varianty řešení vodovodu na Lištici. Projednával se také odvoz vyrubané horniny z oblasti portálu Beroun, který Správa železnic označuje za minimální, a příjezd do výrobní dílny pro vnitřní povrchy v tunelu v Králově Dvoře, který bude zajištěn nejkratší cestou z dálnice.

Zástupci pracovní skupiny byli dále informováni o přípravě Memoranda o spolupráci na rozvoji a modernizaci dopravní infrastruktury Středočeského kraje v okolí budoucích stavenišť Berounského tunelu.

Příští jednání pracovních skupin se uskuteční počátkem června 2025. Bližší informace ke stavbě berounského tunelu najdete na www.spravazeleznic.cz.

TISKOVÁ ZPRÁVA SŽ

Podněty k územnímu plánu (z obecní korespondence)

Příjem podnětů k novému územnímu plánu byl po dvou odkladech ukončen, v okomentované verzi schválen zastupitelstvem a odeslán Odboru územního plánování a regionálního rozvoje na MěÚ Beroun. Zde má naši obec na starost Ing. Barbora Svobodová, která ve svém mailu nastínila další postup přípravy nového ÚP (viz text níže).

Vážený pane starosto,
vážený pane Šedivý,

děkuji za Váš email. Dle předběžné domluvy s panem architektem Vávrou zpracuji v souladu se stavebním zákonem (§ 106 a 107) zprávu o uplatňování (měla být zpracována již v roce 2018). Součástí zprávy o uplatňování bude také návrh zadání nového územního plánu. Zpráva o uplatňování se poté projedná – zveřejním ji v národním geoportálu územního plánování, zveřejníte ji na Vaší úřední desce, oznámím ji veřejnou vyhláškou, dotčeným orgánům, nadřízenému orgánu územního plánování (Kraj) a sousedním obcím, její návrh odešlu také příslušnému úřadu (Kraj)

a orgánu ochrany přírody (CHKO), kteří doručí stanoviska, ve kterých uvedou, zda je možné vyloučit významný vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast a zda má být návrh posuzován z hlediska vlivů na životní prostředí. Do 30 dnů od doručení oznámení nám (pořízovateli) pak mohou písemně doručit dotčené orgány a nadřízený orgán vyjádření a kdokoli další podněty.

V součinnosti s určeným zastupitelem, pane Šedivý, pak upravíme návrh zprávy o uplatňování na základě výsledků projednání a předložíme jej ke schválení zastupitelstvu – návrh zprávy o uplatňování včetně návrhu zadání nového územního plánu pak zastupitelstvo schválí, vrátí jej s pokyny k úpravě nebo zamítne. Schválenou zprávu o uplatňování včetně zadání nového ÚP pak zveřejním v národním geoportálu územního plánování a předám jej Vámi vybranému projektantovi územního plánu (panu architektu Vávrovi?), který pak zajistí zpracování návrhu územního plánu a následuje proces společné jednání – veřejné projednání – připomínky – atd.

Pracuji právě na zprávě o uplatňování územního plánu Vráž, předpokládám, že nejpozději do konce června bude hotová a v průběhu letních prázdnin budu mít prostor zpracovat zprávu o uplatňování Vašeho územního plánu...

Za obec byl určen jako pověřený zastupitel pro komunikaci s OÚPRR Michal Šedivý. Souhrn šestnácti podnětů na dvanácti stranách textů a map je vystaven na obecním webu v sekci „obec / územní plánování“. Na témže místě je zveřejněna i nesouhlasná petice více než dvaceti obyvatel Sedlce k podnětu č. 9, který navrhuje výstavbu velké haly na břehu potoka. Petice je samozřejmě legitimní nástroj k vyjádření názoru. Další šance k vyjádření bude mít veřejnost během veřejného projednávání nového ÚP.

Na Záhrabské se 30. dubna sešli osadníci, které zajímá územní plán, s několika zastupiteli. Byly stručně zmíněny podněty, týkající se Záhrabské. Je zde poptávka po určitém uvolnění restriktí, omezujících velikost objektů, po rozšíření cest a po místě pro sport a setkávání. Pro umístění hřiště byly vytipovány dvě varianty na obecním pozemku parc. č. 1464, které byly zaneseny do podnětů.

J. BOUČEK

Boje se zelení

Díky náklonnosti vedení gymnázia Přírodní škola k naší obci sem – tedy do Svatojánské koleje – často přijíždějí výpravy studentů. Jejich pobyty nejsou jen naučné nebo rekreační, ale pokaždé v obci vykonají spoustu užitečné práce.

Na různých místech pomáhají s úklidem a koncem května opět skvěle připravili stanoviště s disciplínami pro dětský den. Pár týdnů před tím pomohli s vyřezáním náletových dřevin u kaple sv. Kříže, kde vzniká Vintířova lavička. Práci po nich nedávno dokončili skauti z roverského kmene Minuta 54, středisko Orion Kladno v čele s jeskyňářem Josefem Lohem. Výhled od kaple teď bude ještě působivější a díky drobným terénním úpravám bude strmý úsek Vintířovy stezky od kaple do Jánku, když je vedena i naučná stezka Svatojánské památky, o něco bezpečnější.

Jsou tu ale i jiná rizika. Stromy neustále padající do turistických cest i na silnici ohrožují turisty i naše obyvatele a znepříjemňují pohyb mezi částmi naší

obce. S likvidací polomů často pomáhají dobrovolní hasiči, ale i docela početná armáda dalších dobrovolníků – našich sousedů. Všem touto cestu velice děkujeme! Aktivně spolupracuje i revírník lesů ČR pan Patera, který nechal na popud obce probrat souše u silnice pod Kozím hřbetem. Další časované bomby v podobě zavěšených padajících kmenů ale číhají nad našimi hlavami kolem červené i žluté turistické trasy...

Poněkud rozsáhlejší úkol nás čekal ve stráni mezi Sedlcem a skanzenem Solvayovy lomy. Při pozemkových úpravách byl do katastru zakreslen a do obecního majetku převeden celý průběh přístupové cesty do skanzenu a dá se tedy počítat s jejím častějším využívá-

ním. S majitelem okolních pozemků jsme se dohodli na vrácení asi 170 metrů dlouhého úseku cesty do původního koridoru v zarostlém úvozu. Tuto práci jsme svěřili profesionálům ze sousední Vráže. Céda i Mára se zde v březnu hodně nadřeli a odvedli dobrou práci. Cesta je plně průchodná a veškeré větve uklizeny. Teď je na nás, abychom cestu hojně využívali, protože jinak hrozí, že nám za pár let opět zaroste bujnou zelení.

PODPIS

Objev krápníkové jeskyně

Pověsti o svatojánských krápníkových jeskyních jsou známy již od dob renesance a patří mezi nejstarší písemné popisy podzemí v Čechách. V 17. století, kdy byly ještě jeskyně často považovány za obydlí „příšer, draků a duší zemřelých“ ličí Bohuslav Balbín zážitky svého přítele ve spleťtém podzemním labyrintu v úbočí skaliska, které se vypíná nad klášterem ve Svatém Janu pod Skalou. Archivní doklady z 18. století zase hovoří o prodeji rozemletých krápníků poutníkům, coby posvěceného zázračného prostředku proti různým neduhům.

V roce 1822 Laurenz Albert Dlask (vlastním jménem Vojtěch Vavřinec Dlask, 1787–?) lokalizuje vchod do jeskyně „Sv. Ivana“, zvané „Stydlá voda“ do jižního svahu svatojánské skály a zmiňuje zde podzemní chodby, dómy a bělostné stalaktity. Podzemní prostory velké jeskyně Stydlé vody popisuje v r. 1909 student architektury Anton Hoenig (1885–?), hovoří o více jeskynních patrech, z výzdoby uvádí „hráškové“ sintry tvořené aragonitem, také připomíná letité nápisy na stěnách... Dočkaly se ale tyto jeskyně dnešních dob? A co případně zůstalo zachováno z kdysi pravděpodobně bohaté krápníkové výzdoby?

Od r. 1918 pozvolna započala těžba vápence v Solvayových lomech (alias lom Na Stydlých vodách nebo též lom Paraple) a nezastavila se ani před samotnou výšinou „Stydlé vody“ 438 m n./m., do jejíhož jižního svahu bývají jeskyně situovány, a které také daly výšině jméno (Hoenig 1909). Krasový badatel Jaroslav Petrbok (1881–1960) ve svém průvodci Českým krasem z let 1933–34 podává písemné svědectví o zá-

niku jeskyně: „*Ano! už není této jeskyně vůbec – Solway – tedy rozhodně „české“ podniky ji rozstřílely dřívě, než o ní čeští „ochranáři“ věděli! A dnes jste tam jako nad zničeným městem...*“ Jeskyně tedy ve svém do té doby známém rozsahu zjevně zanikla. Během těžby ale dochází k nálezům dalších podzemních prostor, které s původní jeskyní Stydlé vody ani nemusejí souviset, např. k datu 7. ledna 1931 zaznamenává Svatojánská kronika objev „*krásné krápníkové sluje v lomech Solwayových závodů u tzv. Stydlé vody, která pro postup práce nemůže být zachována.*“ Loděnický kronikář Karel Čapek (1928–1996) poznamenává v monografii „*Loděnice, včera a dnes*“ k r. 1934 informaci o odstřelu v lomu, kdy „*byly objeveny dvě patra jeskyň s nádhernou krápníkovou výzdobou růžového zbarvení. ...po čtyřech dnech byl bohužel odstřel opakován a objevené jeskyně byly zničeny.*“ V období druhé světové války byly v lomu objeveny další jeskyně, např. v říjnu 1943 jeskyně s „*hráškovou*“ výzdobou dokumentovaná nejen pozdějším profesorem geologie Vladimírem

Homolou (1922–2014), ale také skalákem a štajgrem Rudolfem Havlíkem (1917–2005), jehož fotodokumentace druhoválečného lomového provozu tvoří základ současných sbírek Společnosti Barbora, která provozuje průmyslový skanzen Solvayovy lomy. I tato jeskyně byla záhy odlámána. V r. 1952 zde byla objevena Stará Aragonitová jeskyně, která se spolu s 15 dalšími menšími dutinami krasového původu dochovala v lomu dodnes. Jsou však zmiňované jeskyně opravdu těmi, které využívali mniši k získávání krápníků pro výrobu zázračného prášku?

Nad Svatým Janem v majestátně skálope s křížem již od dávných dob poutá pozornost velký tmavý otvor jeskyně Pod Křížem a pozorovatel by si mohl myslet, že jeskyně za portálem musí být velmi rozlehlá – tomu tak ale není. Na konci prostory, kam dopadá denní světlo, pokračuje jen několik drobných chodbiček, kterým se ve speleologické mluvě říká plazivky, další pokračování pak uzavírá sedimentární výplň. Za vrcholovou skálou s křížem, v místech bývalého hradíště, se dodnes nachází ještě jeskyně Maštale (též Turské Maštale, byť jeskyně téhož jména existovala také pod hradem Tetín, ale ta byla z větší části v minulosti odtěžena). Ale zpět do hlavní Křížové stěny – níže pod velkým portálem jsou viditelné další, menší otvory a v jednom z nich možná provádětlé prolongace, neboli kopání v nepevných nánosích se snaze objevit neznámé jeskynní prostory, již zmiňovaný Anton Hoenig, soudě tak podle nalezeného zbytku německy psaného zápisníku. V listopadu 1993 do jedné z těchto chodeb napřímila svoji průzkumnou činnost skupina jeskyňářů „Geospeleos“ (základní organizace 1-05 České speleologické společnosti), postupně došlo k průstupu sypkými sedimenty, které vyplňovaly úzkou a nízkou chodbu v délce 20 m, a v r. 1994 byla tato aktivita odměněna objevem 40 m dosud neznámých volných prostor s menším Vinným dómem, kde se nachází skromná skupinka krápníků – stalaktitů. Vápencová stěna chodby, kolem níž jeskyňáři do objevu pronikli, obsahuje vrstvu s hojným výskytem zkamenělých lilijic (Crinoidea – *třída evolučně nejstarších, dodnes žijících ostnokožců*), a proto nejen chodba, ale i celá jeskyně dostala název Lilijicová.

Za Vinným dómem dále do masivu celý profil opět zaplňovaly sedimenty, následovala tedy další snaha o prolongaci, ovšem sediment změnil charakter natolik, že činnost dále pokračovat nemohla. Ani zvuk „meluzíny“ v malém otvoru u stropu na konci, který při ostrých západních větrech dával najevo, že nějaké další neznámé jeskyně tu být mohou, nepomohl najít šetrný a schůdný způsob, jak hlinito-písčité vrstvy kombinované vápencovou sutí a pevně tmelené sintrem – podstatou krápníkové hmoty – překonat. Odhodlaná trojice speleologů Karel Albrecht, Stanislav Vaněček a Jeroným Zapletal se dala na ústup.

Neprobádaného podzemí je však na Svatojánsku stále dost, a tak bylo jeskyňářské úsilí nově zacíleno do tehdy právě objevované ponorové jeskyně Arnika, ale o tom třeba zase někdy jindy... Čas pomalu plynul, technologie se zdokonalovaly, děti badatelů rostly jako z vody a plán na návrat do Lilijicové jeskyně zrál, vždyť vápencová sut' musí někde chybět! A sintrová hmota se přeci musela z něčeho vytvořit! K návratu došlo téměř přesně po třiceti letech, a jistě k tomu dopomohl nástup bateriových vrtaček, osvojení relativně citlivé metody rozpojování kamene expanzními klíny bez použití jakýchkoliv trhavin a především mladá síla. Martin „Termit“ Zapletal, doprovázený otcem Jeronýmem z původní sestavy a dalšími členy Geospeleosu se „zakousli“ do houževnatého koncového závalu, a jak se brzy ukázalo, od mimořádného objevu je kdysi dělilo pouhých 50 cm „skály“! Dne 15. ledna 2025 se jeskyňářům podařilo s přesností práce hodiňáře prolomit do rozsáhlejší podzemní prostory, jejíž strop, stěny i počva jsou vyzdobeny překrásnými krápníkovými a jinými barevnými sintrovými útvary.

více jak 1 m dlouhá tenká a průsvitná brčka. Objevená prostora dostala jméno „Dóm A.V.Z.“ podle počátečních písmen prvotního průzkumného tria Albrecht, Vaněček, Zapletal.

Protože se jedná o historický objev, k jakému v Českém krasu dochází velmi zřídka, bylo nejprve nutné jeskyni dobře zabezpečit a do té doby zprávu o objevu udržet v přísném utajení. Až po zbudování ocelového uzávěru mohlo dojít ke zveřejnění objevu – pro odbornou veřejnost se tak stalo prostřednictvím pětiminutového filmu „Tři veteráni 2025“, který byl 26. dubna 2025 představen překvapeným účastníkům sympozia Speleofórum ve Sloupu v Moravském krasu; paralelně s tím byly informovány další zainteresované složky a organizace. Na tomto místě dodejme, že Lilijicová jeskyně je pro veřejnost nepřístupná a vchod do ní není bez horolezecké techniky a svolení orgánů ochrany přírody a speleologů možný. Průzkum jeskyně bude dál pokračovat a je možné, že přinese nějaká další zajímavá překvapení, nicméně široká veřejnost bude moci její krásy obdivovat velmi pravděpodobně pouze na fotografiích či filmech, uvidíme. Je nezbytné, abychom se k tak unikátním přírodním krásám chovali s respektem a zodpovědněji, než jak mnohdy činili naši předkové; mějme na paměti, že jeskynní fenomén svůj čas vzniku a vývoje počítá

Jeskynní výzdoba, neboli speleotémy, zde vedle klasických krápníků obsahuje také záclonky a drapérie, krystalické formy a excentrika, jemné struktury připomínající krajku. Absolutní uzavřenost prostory nejen před lidmi, ale také před netopýry, umožnila uchovat také velmi křehká,

v milionech let, což v porovnání s existencí a konáním lidské společnosti je opravdu rozdíl. Vývoji zdejších podzemních krasových jevů je věnována i kapitola v nové monografii „Svatý Jan pod Skalou – Dějiny, genius loci a přírodní poměry“ (str. 240) – mimořádný objev nových krápníkových prostor se bohužel s vydáním knihy těsně minul.

Svatý Jan pod Skalou vydal jedno ze svých dalších tajemství a budme vděční, že se tak stalo zrovna v naší době. Objevitelům gratulujeme ke splnění snu každého krasového jeskyňáře a spolu s nimi věřme, že toto nebyl objev poslední; až je opět v okolí Sv. Jana spatříme, budeme vědět, že je jejich činnost náročná fyzicky i časově, a většinou má nejistý, ba dokonce žádný výsledek, občas ale nastává i velké překvapení! A jak je to s těmi krápníky, mnichy a minulostí? Přestože je nejpravděpodobnější, že je jeskyně, odkud se v minulém tisíciletí krápníková výzdoba pro zázračný medikament získávala, odtěžená lomem, nový objev dokládá, že v hlubinách majestátné skály takové prostory mohou být a to daleko blíže ke klášteru. Na Zlatém koni u Koněprus existuje známý a zajímavý případ – v 15. století tajně fungující penězokazeckou dílnu ve svrchním patře jeskyni znovuobjevila až lomová těžba a následný průzkum tehdy objevených Koněpruských jeskyní (1950). Výsledek průzkumu byl zřejmý – část jeskynních prostor byla nekale využívána už cca 500 let před objevem a od venkovního prostředí ji po tuto dobu odděloval jen plochý kámen a trocha hlíny. V lidovém podání pak přetrvávala pověst o pasáčkovi, loupežníkovi a penězích... Třeba může být v okolí Svatého Jana nějaká obdobná situace.

JIRÍ ŠEVČÍK A MICHAL KOLČAVA

FOTO JERONÝM ZAPLETAL

Z Mělníka na Tetín

Nová Stezka sv. Ludmily spojuje místa, kde před více než tisíci lety vznikl raně středověký český stát. Uvidíte hradiště, kde Přemyslovci rozhodovali o politickém uspořádání země, kde se kníže Václav učil latinsky, kde kněžnu Ludmilu zastihla smrt. Putovat budete krajinou, kudy doslova kráčely české dějiny. Co může být lákavějšího?

Nová poutní a turistická trasa měří 154 kilometrů a propojuje v 11 etapách některá vůbec nejstarší česká doložená sídla. Na některých najdete rozvaliny prastarých hradišť, jinde dochované rotundy nebo kostely, na dalších místech jen široce vymýcené prostory na ostrohu, kde bývalo opevnění.

Pokud se necháte pohltnout atmosférou středověkých sídlišť, stačí zavřít oči a představit si, jak od mělnických vinic cválá na koních družina s pohanskou dívkou Ludmilou, kterou čeká sňatek s přemyslovským knížetem Bořivojem I. Právě v Mělníku, kde se na vyhlídce pokocháte pohledem na soutok Vltavy a Labe, Stezka sv. Ludmily začíná.

KE STAVBÁM Z ÚSVITU NAŠICH DĚJIN

Z Mělníka povedou vaše kroky na jih přes Nelahozeves a Kralupy nad Vltavou až ke zbytkům někdejšího přemyslovského hradiště Budeč u obce Zákolany. Tamní kostel sv. Petra a Pavla je starý jedenáct století a v jádru je nejstarší stojící budova v Česku. Právě na Budči se křesťanské liturgii a latině učil Ludmilin vnuk a patron českých zemí Václav. A možná tady, anebo spíše o pár kilometrů dál na východ na Levém Hradci, se kníže Bořivoj s Ludmilou

rozhodli, že přijmou křesťanství, vzdají se tak pohanských bohů a vstoupí do progresivní aliance evropských států. Na další staletí tak určili směr, kterým se náš stát začal ubírat.

KRAJINOU LOMŮ S PONUROU HISTORIÍ

Po prohlídce obou hradišť vás stezka zavede až na Pražský hrad. Sem, do baziliky svatého Jiří, přenesl v roce 925 z Tetína kníže Václav tělo své babičky Ludmily a zde naleznete její ostatky i dnes. Odsud zamíříte přes pražský Barrandov a obce Ořech a Třebotov až do Českého krasu.

Krajinou lomů, kde v 50. letech 20. století pracovali za těžkých podmínek političtí vězni, dojdete na Karlštejn. Fascinující, geologicky zajímavá krajina vás bude provázet až do mystické obce Svatý Jan pod Skalou s nádhernými vyhlídkami, pozůstatky po těžební činnosti i upomínkami na život poutníka svatého Ivana, kterého dle legend znali Bořivoj a Ludmila také osobně.

TETÍN JAKO NĚMÝ SVĚDEK VRAŽDY KNĚŽNY LUDMILY

Před vámi pak stane Tetín, vdovské sídlo kněžny Ludmily, která se sem

uchýlila po mocenském sporu se svou snachou Drahomírou. Právě zde ji zastihli v roce 921 i vrahové, kteří ji na rozkaz Drahomíry usmrtili. Po prohlídce památek vás Tetín obdaří dechberoucí vyhlídkou na řeku Berounku a Beroun, ke kterému se vydáte jako k cíli svého putování.

Každá z 11 etap Stezky sv. Ludmily nabídne poutníkům různé otázky k zamýšlení, které budou souviset s osobností sv. Ludmily nebo daným místem. Kromě hlavní trasy bude možné vydat se i na vedlejší okruhy. Jeden pražský z nich vás zavede například na novodobé svatoludmilské místo, a to k bazilice sv. Ludmily na Praze 2.

Putování přes lesy, louky, obce a města s myšlenkou na sv. Ludmilu a počátky českého státu putující navede i k osobnějšímu přemýšlení o jejich vlastním životě, odchodu z domova, vztahu ke svému okolí nebo ke své rodině. Stezka sv. Ludmily už na vás čeká.

Stezku realizuje Svatá Ludmila, z. s. – spolek, který vznikl v roce 2015 s cílem propojovat svatoludmilská místa nejen v České republice a pečovat o odkaz sv. Ludmily. Po realizaci 1100. výročí její smrti v roce 2021 rozšířil spolek svou činnost do projektu poutní turistiky, Putování za kořeny, s myšlenkou propagace více či méně významných poutních míst v Čechách a na Moravě. V rámci projektu Naši světci se dále věnuje připomínání odkazu národních světců a historických osobností spojených s počátky českého státu.

JANA VLASÁKOVÁ

WWW.SVATALUDMILA.CZ

WWW.PUTOVANIZAKORENY.CZ

Výhled v odpadovém hospodářství

Téma likvidace odpadů se v našem zpravodaji objevuje poměrně často. Jeho důležitost je dána finanční náročností této problematiky a také měnícími se podmínkami, na které bychom měli adekvátně reagovat. Hlavním trendem je tlak na zvyšování podílu vytríděného odpadu, který má v letošním roce limit 60 %, ale v roce 2030 už by měl být 65 % a v roce 2035 celých 70 %. Současně s tím se zvyšuje ekonomická stimulace, takže se každým rokem snižuje roční limit průměrné hmotnosti směsného odpadu na jednoho obyvatele, do kterého mají obce výrazně zvýhodněnou sazbu skládkového. Po pře-

kročení limitu, který letos činí 160 kg na osobu (a do roku 2029 bude klesat až na 120 kg/os.), se poplatek za SKO několikanásobně zvýší (vloni z 500 Kč/t na 1250 Kč/t a letos už na 1500 Kč/t).

Průměrná hmotnost veškerého svezčeného odpadu na jednoho obyvatele se vloni oproti roku 2023 snížila (z 290 na 280 kg/osobu a rok), ale celková hmotnost směsného (tedy nevytríděného) odpadu se zvýšila z 24,8 t na 32,6 t. Celý rok 2024 jsme se udrželi v limitu slevy, ale už to bylo hodně těsné. Bilanci nám hodně posunují chataři, kteří zde odpad vytvářejí a ukládají, ale průměr se počítá jen z počtu trvale žijících (přihláse-

ných) obyvatel. Z toho vyplývá několik apelů. Pokud nechceme, abychom za likvidaci odpadu platili drasticky vyšší částky, je třeba:

- 1 Snažit se omezit množství produkováného odpadu.
- 2 Vzniklý odpad v maximální míře vytrdíť.
- 3 Co nejvíce využívat pravidelně přistavované kontejnery na velkoobjemový a nebezpečný odpad.
- 4 Jsem-li chatařem, který tu pobývá po většinu roku, pak zapřemýšlet, jestli nebude vhodné se sem přihlásit k trvalému pobytu.

J. BOUČEK

Vintířova stezka

Poustevník Vintíř (něm. Gunther, Günther) byl mnichem benediktýnského kláštera v bavorském Niederaltaichu. Žil o století později, než sv. Ivan, a podle legendy se na sklonku života usadil jako poustevník v lesích Šumavy, kde také zemřel.

Detaily legendy jsou si velmi podobné se sv. Ivanem a není problém si je vyhledat např. na Wikipedii. Vintíř měl podobný osud jako sv. Ivan, podobné to je i s jeho svatořečením, které ani u Vintíře ani u Ivana oficiálně nikdy neproběhlo. Na barokních obrazech bývají vyobrazeni společně, jako benediktýn a poustevník bývá také vyobrazen podobně jako Ivan. Tím pádem býval s Ivanem často zaměňován (např. je mezi patrony na rámu obrazu Madony Vyšebrodského oltáře). Společný je i vzestup kultu ke sv. Ivanu ve Svatém Janě pod Skalou a k poustevníku Vintířovi na Břevnově v 15. století v období husitských válek.

Vintíř byl se Svatojánským klášteřem propojen také skrze benediktýnskou řeholi, a tak není překvapením,

že v našem klášteře existovaly minim. dva jeho velké obrazy. Jedno krásné, přes 2 metry vysoké plátno „Sv. Vintíř s bratry“ je dnes deponováno na kůru kostela. Obraz samozřejmě není v dobrém stavu, bohužel nejspíš nebude možné ho ani vystavit. Ale okolnosti kolem otevření Vintířovy stezky by se mohly stát impulzem k jeho zrestaurování. Druhý obraz byl součástí souboru dvanácti obrazů (zakladatelé a otčové řádu sv. Benedikta) malovaných J. V. Spitzerem, které visely v klášterních ambitech. Po zrušení kláštera v r. 1785 byly obrazy ve dražbě prodány radnímu Tichému z Berouna. V 70. letech 20. století se téměř zničená plátina stala majetkem Muzea Českého krasu, které je v roce 2011 nechalo nákladně zrestaurovat a o rok později uspořádalo jejich výstavu ku příležitosti 300 let od narození malíře Spitzera. Dnes je obraz sv. Vintíře z této kolekce zapůjčen v Muzeu Šumavy v Kašperských horách, kde je jako jeho původ uváděn právě Svatojánský klášter.

Vintíř byl z urozeného rodu a měl diplomatické styky s tehdy vládnoucí-

mi Přemyslovci. Než vstoupil do řádu, podnikl cestu do Svaté země. Později jako Benediktýn podnikl několik duchovních i politických misí, např. do Uher, kde dokonce založil klášter. Benediktýni již tehdy cestovali prostřednictvím sítě svých klášterů. A mezi Šumavou a Břevnovem již tehdy existoval klášter Svatojánský, který byl založen právě v době, kdy sv. Vintíř v Čechách působil. Neexistují záznamy, jakou roli tehdy vlivný benediktýn se svými spolubratry při jeho vzniku sehrál, ale je pravděpodobné, že svatojánský klášter Vintíř za svého života na svých cestách mezi Prahou a Pošumavím navštívil. Pokud se tak nestalo, tak nejspíše touto cestou od Dobré Vody u Sušice přes klášter Svato Jan byly po jeho smrti převezeny jeho ostatky do kláštera v Břevnově.

Původní trasa poutní cesty „Vintířova stezka“ je dlouhá 162 km a vede z bavorského kláštera Niederalteich na Dunaji přes místa Vintířova působení na Šumavě až do Blatné. V roce 2024 bylo spolkem sv. Ludmila iniciováno její prodloužení až do Břevnovského kláštera v Praze. Z uvedených důvodů není žádným překvapením, že předposlední zastavení prodloužené Vintířovy stezky bude ve Sv. Janu pod Skalou. Připomínkou se u nás stane stylová Vintířova lavička, která byla umístěna na poklidném místě za kaplí sv. Kříže s výhledem na masiv Svatojánské skály. Lavičku navrhl a zhotovil ve stylu dalších zastavení na trase výtvarník Oldřich Morys a byla financována obcí Sv. Jan pod Skalou a Svatojánskou společností. Slavnostní otevření prodloužení Vintířovy stezky se bude konat o Svatojánské pouti v sobotu 21. června od 13 hodin ve svatojánském kostele a u kaple sv. Kříže.

JIRÍ ŠEVČÍK

Tak už je nás 221! Nejvíce trvale žijících (přihlášených) obyvatel máme stále na Záhrabské, ale počty se srovnávají: Záhrab – 76, Sv Jan – 74, Sedlec – 71. Věkový průměr 39,92 let (v okamžiku vydání tohoto zpravodaje).

Světla. Taký se vám zdálo, že se v ulicích na Záhrabské začíná svítit docela brzy, jakoby se dny vůbec neprodložovaly? To se vám nezdálo! Zatrolená dobře prosperující bezinka vytvořila u rozvaděče se stmívacím čidlem v ulici Na Spojce setrvalé šero a bylo třeba ji pořádně prořezat, aby čidlo opět rozpoznávalo denní světlo.

Stopka. V Sedlci dochází ke změně a doplnění dopravního značení u výjezdu z lokality U Seníku na hlavní silnici. Bystří policisté odhalili nedostatek, který vedl k možnému využití pravidla pravé ruky, protože hlavní silnice ani místní komunikace nebyly řádně označeny. Na místní komunikaci tedy přibude stopka a na hlavní silnici zase příslušná značka.

Lípy. V Sedlci máme od roku 2019 lipovou alej. Lipky jsou štíhlé a vysoké a hezky se zde všechny uchytily. Od podzimu mají nové opěrné kůly a nyní také tabulky se jmény svých patronů z řad místních obyvatel. Turbulentní počasí se silným nárazovým větrem ale za poslední měsíc dvě z nich poškodilo. Pevně věříme, že oba stromky budou schopny se s handicapem vyrovnat, znovu obrazí a vytvoří korunu.

rubaninu jsme zdá se našli smysluplné využití u vjezdu do obce (u Mlejnku), kde by bylo možno rozšířit a poněkud narovnat příjezdovou silnici. Téma už řešíme s projektanty a s majitelem pozemku pod silnicí.

Memoriál Jirky Zdílny.

Po loňském testovacím nultém ročníku se první „regulérní“ Běh pro duševní zdraví, aneb Memoriál Jirky Zdílny

Zemina k dispozici. V obci vznikají nová písková, šterková nebo hliněná pohorí. Některá se rychle přeskupují, jiná setrvávají na místě a mění jen velikost. Souvisí to s tím, kde se právě odehrává stavba vodovodu. Veškerý vykopaný materiál se ihned odváží na meziskládku v Sedlci a výkop se po položení potrubí zasypává dovezeným pískem a kamenivem. Pokud máte zájem o celkem kvalitní zeminu, neváhejte a obslužte se – na sedlecké obecní louce je k dispozici ohromná hromada. Nespotřebovaný materiál bude po skončení stavby odvezen na skládku.

Optika. Zcela zkrachovala jednání o připojení trubiček pro optiku k trase vodovodu. Majitel firmy ELDATA je přesvědčen, že pro něj bude výhodnější záměr realizovat samostatně, jen za pomoci dotace, o kterou má zažádáno. Pokládka trubiček by stejně nebyla možná v místech, kde je vodovod realizován metodou řízeného protlaku, což bude přibližně v délce 1 km.

Tunel. Čtyři zástupci naší obce absolvovali v dubnu noční exkurzi do Ejpovického železničního tunelu, který je předobrazem toho „našeho“. Ejpovický je sice jen 4 km dlouhý, ale lze si tady udělat podrobnou představu o komplikovanosti díla a o nekončícím boji s prosakující vodou. Se Správou železnic nyní řešíme dvě přednostní témata: voda pro Záhrabskou (a Lišticí) a umístění rubaniny ze sedlecké šachty. Pro

konal opět na Velký pátek na trase mezi amfiteátem a horním rozcestím na cestě ke kříži. Letos počasí účastníky hodně prověřilo, ale na blátivou trasu se opět vydalo kolem čtyřiceti běžců a chodců a také pár psů. Některé úseky se proměnily v dokonalou klouzačku, takže vítězný výkon lehce zaostal za tím loňským. Letos se v mužské i ženské kategorii vítězové stihli během dvou hodin na trase otočit devětkrát. Organizátoři jsou odhodláni v této tradici pokračovat – na Velký pátek 2026 budeme čekat s napětím: zúčastní se tentokrát také někdo z našich „obecních“ běžců?

Včely. Státní veterinární správa nařídila veřejnou vyhláškou mimořádné veterinární opatření k zamezení šíření moru včelího plodu. V naší obci a jejím okolí (okresy Beroun a Praha-západ) bylo vyhlášeno ochranné pásmo s řadou omezení a povinností pro včelaře. Šlo zejména o zákaz stěhování včelstev a o předávání vzorků.

Vývěr. Přetrvávají pochybnosti, jestli intenzivní činnost jeskyňářů ve vývěru nad klášterem nemůže trvale pozměnit odtokové poměry v prameništi. Místo nedávno navštívil RNDr. Jiří Bruthans, aby pomohl objektivně posoudit oprávněnost těchto obav. K lepšímu porozumění tomu, co se pod zemí děje, by měla posloužit také přednáška pro veřejnost, kterou speleologové uspořádají na podzim, pravděpodobně U Krobiána v Hostimi.

